

RIKSDAGENS SVAR 6/2006 rd

Regeringens proposition med förslag till lagar om ändring av de bestämmelser om behandling av brottmål i tingsrätten som ingår i lagen om rättegång i brottmål, rättegångsbalken och i vissa andra lagar

Ärende

Regeringen har till 2004 års riksmöte överlämnat sin proposition med förslag till lagar om ändring av de bestämmelser om behandling av brottmål i tingsrätten som ingår i lagen om rättegång i brottmål, rättegångsbalken och i vissa andra lagar (RP 271/2004 rd).

Beredning i utskott

Lagutskottet har i ärendet lämnat sitt betänkande (LaUB 1/2006 rd).

Beslut

Nu församlade riksmöte har antagit följande lagar:

Lag

om ändring av lagen om rättegång i brottmål

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen av den 11 juli 1997 om rättegång i brottmål (689/1997) 1 kap. 1 § 2 mom., *ändras* 2 kap. 1 a och 3 § samt 10 § 1 mom., 3 kap. 10 § 2 mom., 5 kap. 1 § 1 mom., 8 § 3 mom., 13 § och 15 § 1 mom., 6 kap. 3 §, 9 § 2 mom. samt 11 § 1 och 2 mom., 7 kap. 2 § 1 mom. 6 punkten och 9 kap. 1 a § 1 mom. samt 6 och 9 §,

av dem 2 kap. 1 a § sådan den lyder i lag 652/2004, 3 § och 9 kap. 1 a § 1 mom. sådana de lyder i lag 107/1998, 2 kap. 10 § 1 mom. sådant det lyder i lag 260/2002 och 9 kap. 9 § sådan den lyder i lag 369/1999, samt

fogas till 3 kap. 10 § ett nytt 2 mom., varvid det ändrade 2 mom. blir 3 mom., till 5 kap. en ny 10 a §, till lagen ett nytt 5 a kap., till 6 kap. en ny 3 a §, till 7 kap. en ny 14 a § och en ny 24 § samt en ny mellanrubrik före 24 §, till 9 kap. 1 a §, sådan den lyder i nämnda lag 107/1998, ett nytt 3 mom. samt till 11 kap. en ny 5 a § som följer:

2 kap.

Om biträdande av part

1 a §

Domstolen kan förordna ett rättegångsbiträde för att bistå målsäganden under förundersök-

ningen och, om målsäganden har anspråk i ett mål som drivs av allmänna åklagaren, under rättegången, när målet gäller

1) sexualbrott som avses i 20 kap. i strafflagen, om inte ett förordnande av särskilda skäl anses onödigt,

2) brott som avses i 21 kap. 1—6 § i strafflagen, om ett förordnande skall anses befogat med hänsyn till förhållandet mellan målsäganden och den misstänkte, eller

3) brott mot liv, hälsa eller frihet, om ett förordnande skall anses befogat med hänsyn till hur allvarligt brottet är, målsägandens personliga förhållanden och övriga omständigheter.

3 §

Under de förutsättningar som framgår av 1 a § kan för en målsägande som blir hörd personligen för utredning av saken och anses behöva stöd vid förundersökningen och i rättegången förordnas en stödperson som har tillräcklig kompetens för att sköta uppdraget.

10 §

Till en försvarare och ett målsägandebiträde som förordnats enligt detta kapitel betalas av statens medel arvode och ersättning med iakttagande i tillämpliga delar av det som i 17 och 18 § i rättshjälpslagen bestäms om arvode och ersättning till biträden. Till en stödperson som förordnats enligt detta kapitel samt till ett vittne som har åberopats av en svarande som har fått en försvarare och till ett vittne som har åberopats av en målsägande som har fått ett biträde betalas ersättning med iakttagande i tillämpliga delar av det som i 18 § i rättshjälpslagen bestäms om ersättning.

3 kap.

Om privaträttsligt anspråk

10 §

Domstolen kan även per telefon eller med hjälp av någon annan lämplig dataförmedling uppmåna målsäganden eller någon annan som har rätt att framställa privaträttsliga anspråk i saken att inom en viss tid framställa sina anspråk och grunderna för anspråken till domstolen. Härvid tillämpas inte det som i 1 mom. föreskrivs om avvisande av anspråk. Anspråken och grun-

derna för dem får på domstolens begäran tillställas domstolen per telefon eller med hjälp av någon annan lämplig dataförmedling. Om sådana anspråk eller grunder för anspråk som har framställts muntligen är oklara, kan domstolen kräva att de bekräftas skriftligen.

Om inte något annat följer av 5 kap. 5 eller 6 § i rättegångsbalken, kan ett anspråk enligt 1 eller 2 mom. prövas i samband med ett brottmål även om den som framställt anspråket inte är närvarande i rätten.

5 kap.

Om väckande av åtal

1 §

Åklagaren väcker åtal genom att tillställa tingsrättens kansli en skriftlig stämningsansökan. När domstolen anser det befogat kan den bestämma att åklagaren får väcka åtal genom att själv utfärda stämning. Åklagaren får emellertid alltid själv väcka åtal när målet enligt avsikt skall behandlas i skriftligt förfarande enligt 5 a kap.

8 §

Stämning får av något särskilt skäl också verkställas så att svaranden delges endast stämningen och meddelas de i 3 § 1 mom. 3—5 punkten avsedda omständigheter som ligger till grund för stämningsansökan. Stämningsansökan och det i 3 kap. 10 § avsedda yrkandet skall härvid utan dröjsmål sändas till svaranden per post i så god tid att svaranden har tillräckligt med tid att bereda sitt försvar innan ärendet behandlas i rätten. Om svaranden inte har någon postadress skall svaranden i samband med stämningen underrättas om i vilken domstols kansli handlingarna finns att få.

10 a §

Ett sammanträde för muntlig förberedelse kan också hållas per telefon eller med hjälp av videokonferens eller någon annan lämplig dataför-

medling som möjliggör att de som deltar i sammanträdet kan tala med varandra, om detta är ändamålsenligt med hänsyn till arten och omfattningen av de frågor som skall behandlas vid sammanträdet.

13 §

Om svaranden är häktad eller har meddelats reseförbud eller avstängts från tjänsteutövning, skall huvudförhandlingen hållas inom två veckor från det att brottmålet blev anhängigt. Fattas ett beslut om häktning, reseförbud eller avstängning från tjänsteutövning efter det att åtal har väckts, räknas tiden från beslutet.

Om en svarande som inte har fyllt 18 år åtalas för ett brott för vilket, under de omständigheter som nämns i åtalet, föreskrivs strängare straff än fängelse i sex månader, skall huvudförhandlingen hållas senast 30 dagar efter det att brottmålet blev anhängigt. Om huvudförhandlingen ställs in skall ny huvudförhandling hållas inom 30 dagar från den dag då huvudförhandlingen skulle ha hållits.

Fristen i 1 eller 2 mom. kan förlängas utöver den tid som föreskrivs ovan, om detta krävs med hänsyn till en sådan åtgärd som avses i 7 eller 11 §, gemensam handläggning av åtal eller av någon annan viktig orsak.

15 §

Till huvudförhandlingen skall kallas

- 1) åklagaren,
- 2) svaranden,
- 3) en målsägande som har underrättat domstolen om att han kommer att framställa yrkanden i saken och vars talan åklagaren inte för, samt
- 4) ett målsägandebiträde och en stödperson som har förordnats med stöd av 2 kap.

5 a kap.

Om avgörande av mål utan huvudförhandling

Förutsättningar

1 §

Ett mål kan avgöras utan att huvudförhandling hålls (*skriftligt förfarande*), om

1) det för inget enskilt brott som avses i ett av allmänna åklagaren väckt åtal under de omständigheter som nämns i åtalet har föreskrivits strängare straff än böter eller fängelse i högst två år,

2) svaranden erkänner den gärning som anges i allmänna åklagarens åtal samt genom en uttrycklig anmälan till tingsrätten avstår från sin rätt till muntlig förhandling och samtycker till att målet avgörs i skriftligt förfarande,

3) svaranden var myndig när gärningen begicks,

4) målsäganden under förundersökningen eller senare skriftligen har meddelat att han inte yrkar på att huvudförhandling skall hållas, och

5) en huvudförhandling med hänsyn till utredningen i målet också utifrån en helhetsbedömning är obehövlig.

I skriftligt förfarande kan inte dömas ut strängare straff än fängelse i nio månader.

Förfarandet

2 §

Om förundersökningen eller andra omständigheter ger anledning att anta att det finns förutsättningar för skriftligt förfarande, skall svaranden i samband med delgivningen av stämningen, stämningsansökan och ett sådant anspråk som avses i 3 kap. 10 § uppmanas att skriftligen inom en tid som domstolen bestämmer meddela tingsrätten om han eller hon erkänner den gärning som anges i åtalet samt avstår från sin rätt till muntlig förhandling och samtycker till att målet avgörs i skriftligt förfarande. Svaranden skall samtidigt upplysas om vad samtycket innebär för behandlingen av målet.

Svaranden skall i stämningen också uppmanas att skriftligen bemöta de yrkanden som fram-

ställs mot honom eller henne. I övrigt gäller angående stämningen i tillämpliga delar 5 kap. 9 §.

Om svaranden inom den utsatta tiden tillställer tingsrätten ett sådant meddelande som avses i 1 mom. och det i övrigt finns förutsättningar enligt 1 § för att avgöra målet i skriftligt förfarande, ordnas ingen huvudförhandling i målet utan saken avgörs utan dröjsmål i skriftligt förfarande, om det inte finns skäl att överföra målet till huvudförhandling.

3 §

Tingsrätten kan av särskilda skäl uppmana en part att dessutom tillställa tingsrätten en skriftlig utsaga. Tingsrätten bestämmer då vad parten skall yttra sig om.

Om tingsrätten anser att det är nödvändigt kan den ge en part tillfälle att avge en muntlig utsaga i tingsrättens kansli eller på platsen för sammanträdet. Tingsrätten kan också tillåta att ett svaromål eller en utsaga får avges muntligen i tingsrättens kansli eller på platsen för sammanträdet.

En part kallas till muntligt förhör vid äventyr att målet kan avgöras trots partens utevaro. Tingsrätten kan också bestämma att en part skall infinna sig personligen i tingsrätten, om det anses nödvändigt att parten är personligen närvarande. Härvid iakttas i tillämpliga delar vad som i 8 kap. föreskrivs om kallelse och de hot vid vilka en part kan kallas till sammanträdet.

4 §

När muntligt förhör ordnas i ett mål skall en parts muntliga svaromål eller utsaga antecknas i protokollet.

En parts skriftliga svaromål eller utsaga eller ett protokoll som upprättats över en parts muntliga svaromål eller utsaga skall genast delges de parter som handlingen gäller, om detta inte är uppenbart onödigt.

5 §

I skriftligt förfarande kan svaranden inte dömas till strängare straff än fängelse i sex månader utan att svaranden ges tillfälle att avge en muntlig utsaga.

6 §

Bestämmelser om när tingsrätten är domför i skriftligt förfarande finns i 2 kap. 6 § i rättegångsbalken.

Avgörandet

7 §

I skriftligt förfarande får till grund för domen eller beslutet läggas endast sådana omständigheter som nämns i åtalet, svarandens erkännande, eventuella skriftliga eller i protokollet antecknade muntliga yrkanden, svaromål eller utsagor som parterna har framställt samt annat skriftligt material som har uppkommit vid behandlingen av målet. Ett förundersökningsprotokoll som har tillställts tingsrätten får läggas till grund för domen eller beslutet endast till den del protokollet har åberopats av parterna.

8 §

Tingsrätten skall i god tid innan avgörandet meddelas skriftligen underrätta parterna om vilken dag domen eller beslutet kommer att meddelas. Detta kan göras redan i samband med delgivningen av stämningen.

Tingsrätten skall omedelbart efter det att domen eller beslutet har meddelats sända en kopia av avgörandet till svaranden och till en målsägande som har framställt yrkanden i målet och samtidigt sända de fullföljdsanvisningar som avses i 25 kap. 3 § 2 mom. i rättegångsbalken. I avgörandet skall antecknas att det inte innehåller uppgift om avgörandets laga kraft. Avgörandet och fullföljdsanvisningarna får sändas per post till den adress som parten senast har uppgett.

Kompletterande bestämmelser

9 §

I det skriftliga förfarandet iakttas i övrigt vad som föreskrivs om behandling av brottmål.

Sådana mål som avses i 7 kap. kan inte behandlas i skriftligt förfarande.

6 kap.

Om huvudförhandling

3 §

Huvudförhandlingen får inledas trots sådana hinder som avses i 2 § 4—6 punkten, om det finns anledning att anta att behandlingen av målet inte behöver skjutas upp eller, om behandlingen måste skjutas upp, att någon ny huvudförhandling inte behöver hållas av skäl som anges i 11 §, och uppskovet inte medför någon betydande olägenhet för behandlingen av målet.

Huvudförhandlingen får inledas trots ett sådant hinder som avses i 2 § 2 punkten, om

1) svaranden inte har följt en uppmaning om att vid vite personligen infinna sig i domstolen, och

2) det trots att behandlingen måste skjutas upp finns anledning att anta att någon ny huvudförhandling inte behöver hållas av skäl som anges i 11 §, och uppskovet inte medför någon betydande olägenhet för behandlingen av målet.

3 a §

När en huvudförhandling har inletts med stöd av 3 § 2 mom. kan domstolen trots svarandens utevaro höra vittnen och sakkunniga eller förhöra målsäganden eller en annan svarande i bevissyfte, om svaranden i samband med stämningen har underrättats om att bevisningen kan tas upp även om han eller hon är frånvarande. Målet får behandlas även till övriga delar, om det är nödvändigt för att målsägandens privaträttsliga anspråk skall kunna behandlas eller bevis tas upp.

När huvudförhandlingen fortsätter efter att ha varit uppskjuten skall domstolen för svaranden redogöra för det rättegångsmaterial som har kommit in i målet i svarandens utevaro.

Bevisningen tas inte upp på nytt när svaranden är närvarande. Bevisningen skall dock tas upp på nytt om svaranden begär det och svaranden har haft laga förfall för sin utevaro men inte har kunnat anmäla detta i tid, eller om domstolen anser att det är nödvändigt av något särskilt skäl. Bevisningen skall på svarandens begäran

också tas upp på nytt, om det under huvudförhandlingen med stöd av 1 mom. har lagts fram bevisning som svaranden inte underrättats om i samband med stämningen.

9 §

Om huvudförhandlingen inte kan hållas inom en dag, får sammanträdet avbrytas. Sammanträdet skall om möjligt fortsättas under dagar som följer på varandra. Är detta inte möjligt, skall målet behandlas under minst två vardagar i veckan, om inte behandlingen skjuts upp med stöd av 10 §.

11 §

Om domstolen på grund av bristande domförmåga måste ta in en ny medlem under pågående huvudförhandling, skall en ny huvudförhandling hållas. En ny huvudförhandling skall likaså hållas, om behandlingen av målet har skjutits upp en eller flera gånger med mer än sammanlagt 30 dagar.

Även om målet har varit uppskjutet med mer än 30 dagar behöver ingen ny huvudförhandling hållas, om det med hänsyn till målets art av särskilda skäl anses onödigt och om det kan anses att huvudförhandlingen har hållits i ett sammanhang trots uppskovet och avbrottet. En ny huvudförhandling skall dock alltid hållas när huvudförhandlingen har skjutits upp med mer än sammanlagt 60 dagar.

7 kap.

Om behandlingen av brottmål där målsäganden ensam för talan

2 §

I stämningsansökan skall uppges

6) utredning om att åklagaren har beslutat att inte väcka åtal för brottet eller att förundersökningsmyndigheten eller åklagaren har beslutat

att förundersökning inte skall göras eller att den avbryts eller avslutas,

14 a §

Förberedelsesammanträdet kan också hållas per telefon eller med hjälp av videokonferens eller någon annan lämplig dataförmedling som möjliggör att de som deltar i sammanträdet kan tala med varandra, om detta är ändamålsenligt med hänsyn till arten och omfattningen av de frågor som skall behandlas vid sammanträdet. Härvid tillämpas inte bestämmelserna om avgörande av ett mål på grund av en parts utevaro.

Hörande av åklagaren

24 §

Om en målsägande utövar sin primära åtalsrätt enligt 1 kap. 14 § 2 mom. eller enligt 118 § 3 mom. i grundlagen eller om målsäganden ensam för talan i ett brottmål på grund av att förundersökningsmyndigheten har beslutat att förundersökning inte skall göras eller att den avbryts eller avslutas, skall domstolen innan den avgör käromålet genom dom ge åklagaren tillfälle att bli hörd i saken, om det inte är klart onödigt med hänsyn till målets art.

9 kap.

Om rättegångskostnader

1 a §

Om ett åtal eller något annat yrkande som har framförts av åklagaren förkastas, avvisas eller avskrivs, är staten skyldig att på yrkande av svaranden ersätta dennes rättegångskostnader till ett skäligt belopp. Staten är dock inte ersättningskyldig, om svaranden med anledning av att en målsägande har sökt ändring döms för den gärning som åtalet gällde. Ersättningen betalas först

när frågan om svarandens skuld har avgjorts och avgörandet har vunnit laga kraft.

Justitieministeriet kan meddela närmare föreskrifter om fullgörande av statens ersättningskyldighet och om förfarandet vid utbetalning av ersättningen.

6 §

Yrkande på ersättning för rättegångskostnaderna skall framställas innan behandlingen av målet har slutförts. I yrkandet skall beloppet av rättegångskostnaderna och grunderna för dem specificeras.

9 §

Vad som i 21 kap. 8, 12 och 13 §, 14 § 2 mom. samt 16 § i rättegångsbalken bestäms om tvistemål skall i tillämpliga delar gälla även i brottmål.

11 kap.

Om domstolens avgörande

5 a §

Innan domstolen bestämmer om undersökning av sinness tillståndet hos en svarande i brottmål skall den separat avgöra (*mellandom*) frågan om det har visats att svaranden har förfarit på ett sådant straffbart sätt som anges i åtalet. Samtidigt kan domstolen genom mellandom avgöra en fråga som gäller privaträttsliga anspråk eller andra yrkanden. I en mellandom får ändring inte sökas särskilt genom besvär.

Efter sinnesundersökningen avgör domstolen vilket brott svaranden har gjort sig skyldig till och avgör målet till övriga delar, om inte målet för någon svarandes del kan avgöras separat på de grunder som anges i 5 §. Av särskilda skäl kan även en fråga som avgjorts genom mellandom bedömas på nytt.

Denna lag träder i kraft den

20 .

Lag

om ändring av rättegångsbalken

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i rättegångsbalken 15 kap. 14—16 § och 29 kap.,
 av dem 15 kap. 15 och 16 § sådana de lyder i lag 21/1868 samt 29 kap. sådant det lyder delvis ändrat i nämnda lag och i lag 362/1960,
ändras 6 kap. 5 § 2 mom., 12 kap. 33 §, 14 kap. 6 och 7 § samt 17 kap. 9 § 2 mom. och 36 samt 45 §,
 sådana de lyder, 6 kap. 5 § 2 mom. i lag 1052/1991, 12 kap. 33 § och 17 kap. 9 § 2 mom. i lag 690/1997, 14 kap. 6 och 7 § i nämnda lag 362/1960 samt 17 kap. 36 § i lag 571/1948 och i nämnda lag 690/1997 och 45 § i nämnda lag 571/1948 samt i lagarna 494/1969 och 783/2005, samt,
fogas till 2 kap. 6 §, sådan den lyder i nämnda lag 1052/1991, ett nytt 2 mom. som följer:

2 kap.

Om domförhet

6 §

— — — — —
 Vid avgörande av brottmål i skriftligt förfarande enligt 5 a kap. i lagen om rättegång i brottmål (689/1997) är tingsrätten domför med ordföranden ensam.

6 kap.

Huvudförhandling i tvistemål

5 §

— — — — —
 Om huvudförhandlingen inte kan hållas inom en dag, får sammanträdet avbrytas. Sammanträdet skall om möjligt fortsättas under dagar som följer på varandra. Är detta inte möjligt, skall målet behandlas under minst två vardagar i veckan, om inte behandlingen skjuts upp med stöd av 10 §.
 — — — — —

12 kap.

Om parterna

33 §

En part eller en person som skall höras får tas i förvar, om domstolen har bestämt att personen i fråga skall hämtas till domstolen. Frihetsberövandet får inte räkna längre än fem dygn, transporttiden inräknad. Frihetsberövandet får ändå inte räkna längre än vad som är nödvändigt för att säkerställa rättegången.

Bestämmelser om när ett vittne får tas i förvar finns i 17 kap. 36 §.

14 kap.

Om handläggning av mål inför rätta

6 §

Rättens ordförande är skyldig att övervaka att ordningen vid sammanträdena upprätthålls och meddela de föreskrifter som behövs för detta. Ordföranden kan bestämma att den som stör handläggningen eller annars uppför sig olämpligt skall avlägsnas från rättssalen.

7 §

Den som
 1) inte följer de föreskrifter som ordföranden har meddelat med stöd av 6 §,

2) vid ett sammanträde eller i en skrivelse till domstolen använder ett sådant tal- eller skrivsätt som kränker domstolens anseende eller som annars är olämpligt, eller

3) annars stör handläggningen eller uppför sig olämpligt,

kan dömas att betala en rättegångsbót på högst 1 000 euro.

Om rättegångsböten i en situation som avses i 1 mom. inte är en tillräcklig åtgärd för att avhjälpa störningen, kan domstolen bestämma att den som är personligen närvarande i rätten omedelbart skall tas i förvar och hållas i förvar i högst 24 timmar. Den som tagits i förvar skall frigges så snart förvaret inte längre är nödvändigt för att säkerställa att rättegången kan fortgå ostörd. Om en part tas i förvar skall domstolen pröva om behandlingen av målet kan fortsätta trots partens utevaro.

Domstolen förordnar på eget initiativ om de påföljder som avses i 1 och 2 mom. Förordnandet utgör inte något hinder för att väcka åtal för samma gärning, om det på något annat ställe i lag föreskrivs om straff för den. Ändring i ett beslut om rättegångsbót eller tagande i förvar får sökas genom besvär.

17 kap.

Om bevisning

9 §

Om bevis har tagits upp i en parts utevaro, skall beviset tas upp på nytt när parten är närvarande, om det inte finns något hinder för detta och något annat inte följer av 7 § eller av 6 kap. 3 a § i lagen om rättegång i brottmål. Om beviset inte tas upp på nytt, skall domstolen redogöra för detta på basis av rättegångsmaterialet i målet.

36 §

Ett vittne som uteblir utan laga förfall eller avlägsnar sig utan lov skall dömas till förelagt vite, och om domstolen inte beslutar att fortsätta behandlingen av målet senare, kan den bestäm-

ma att vittnet genast skall hämtas till domstolen. Beslutar domstolen att behandlingen av målet skall fortsättas vid ett senare sammanträde, skall den förelägga vittnet ett högre vite eller, då orsak finns, bestämma att vittnet skall hämtas till det senare sammanträdet. Ett vittne som skall hämtas får tas i förvar. Ett vittne får inte vara berövat sin frihet av orsaker som avses i detta moment längre än fem dygn, transporttiden inräknad. Frihetsberövandet får ändå inte räcka längre än vad som är nödvändigt för att säkerställa rättegången.

Om det på grund av hur ett vittne eller någon annan som skall höras personligen i bevissyfte uppför sig finns anledning att anta att han eller hon inte kommer att följa en uppmaning att infinna sig i domstolen, kan domstolen bestämma att personen i fråga skall hämtas till sammanträdet.

Om en i 1 eller 2 mom. avsedd person hämtas till domstolen får ett förelagt vite inte dömas ut.

En person som förordnats bli hämtad till domstolen med stöd av denna paragraf skall stå för kostnaderna för hämtningen.

45 §

Domstolen kan bestämma att sinnestillståndet hos en svarande i brottmål skall undersökas, om

1) domstolen i en mellandom enligt 11 kap. 5 a § i lagen om rättegång i brottmål har konstaterat att svaranden har förfarit på ett sådant straffbart sätt som anges i åtalet,

2) det är motiverat att svarandens sinnestillstånd undersöks, och

3) svaranden samtycker till sinnesundersökningen eller svaranden är häktad eller åtalas för ett brott som kan medföra strängare straff än fängelse i ett år.

Domstolen kan på framställning av åklagaren, den misstänkte eller den misstänktes intressebevakare under de förutsättningar som anges i 1 mom. 2 och 3 punkten förordna om undersökning av den misstänktes sinnestillstånd redan under förundersökningen eller före huvudförhandlingen, om den misstänkte har erkänt att han eller hon har gjort sig skyldig till en straffbar

gärning eller om det annars är klart att en sinnesundersökning är nödvändig. Bestämmelser om domstolens domförhet och hur sammanträdet skall hållas när ett beslut som avses i detta moment fattas finns i 1 kap. 9 § 2 mom. i tvångsmedelslagen.

Innan ett beslut om avtjänande av hela strafftiden i fängelse enligt 2 c kap. 11 § i strafflagen fattas, skall den åtalade förordnas att genomgå sinnesundersökning. Domstolen skall samtidigt begära ett utlåtande om huruvida den åtalade skall anses vara synnerligen farlig för någon annans liv, hälsa eller frihet.

För ny behandling enligt 2 c kap. 12 § i strafflagen av frågan om avtjänande av hela straff-

tiden i fängelse skall Helsingfors hovrätt begära ett utlåtande om huruvida den som avtjänar hela strafftiden alljämt skall anses vara synnerligen farlig för någon annans liv, hälsa eller frihet.

I ett beslut om sinnesundersökning får ändring inte sökas särskilt genom besvär. Den som enligt domstolens beslut skall genomgå sinnesundersökning får anföra klagan över beslutet. Klagan får anföras utan tidsbegränsning. Klagan skall behandlas skyndsamt.

Angående sinnesundersökning och intagning på sjukhus i detta syfte föreskrivs särskilt.

Denna lag träder i kraft den

20 .

Lag

om ändring av förundersökningslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i förundersökningslagen av den 30 april 1987 (449/1987) 5 § 1 mom. och 40 § 4 mom., sådana de lyder, 5 § 1 mom. i lag 645/2003 och 40 § 4 mom. i lag 427/2003, samt *fogas* till 4 §, sådan den lyder i nämnda lag 645/2003, ett nytt 4 mom. som följer:

4 §

Åklagaren kan också på framställning av undersökningsledaren bestämma att förundersökningen skall avslutas, om kostnaderna för en fortsatt undersökning skulle stå i klart missförhållande till arten av det ärende som utreds och den eventuella påföljd som är att vänta, eller om det på basis av redan vidtagna förundersökningsåtgärder är övervägande sannolikt att åklagaren skulle låta bli att väcka åtal på någon annan grund än en sådan som anges i 3 mom. För att förundersökningen skall kunna avslutas förutsetts det dessutom att något viktigt allmänt eller enskilt intresse inte kräver att den skall fortsätta. Förundersökningen skall dock inledas på nytt om det finns grundad anledning till detta på

grund av nya omständigheter som framkommit i ärendet.

5 §

Vid förundersökning utreds

1) brottet, de förhållanden under vilka det har begåtts, den skada som har förorsakats och den vinning som har erhållits genom brottet, vilka parterna är samt de andra omständigheter som måste klarläggas för beslut om åtal,

2) målsägandens privaträttsliga anspråk, om denne med stöd av 3 kap. 9 § i lagen om rättegång i brottmål har bett åklagaren föra talan angående anspråket,

3) möjligheterna att återställa egendom som har erhållits genom brottet och att verkställa en förverkandepåföljd som döms ut eller skade-

stånd som betalas till målsäganden med anledning av brottet, samt

4) huruvida målsäganden samtycker till att målet i tingsrätten behandlas i ett sådant skriftligt förfarande som avses i 5 a kap. i lagen om rättegång i brottmål och om även den misstänkte avser att samtycka till ett sådant förfarande.

40 §

Den som med stöd av 2 kap. 1 § i lagen om rättegång i brottmål har förordnats till försvarare för den misstänkte och den som med stöd av 2 kap. 1 a § i nämnda lag har förordnats till rättegångsbiträde för målsäganden skall tillställas en kopia av förundersökningsprotokollet.

Denna lag träder i kraft den

20 .

Lag

om ändring av tvångsmedelslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i tvångsmedelslagen av den 30 april 1987 (450/1987) 1 kap. 15 § 2 mom., 21 § 2 mom. och 22 § 3 mom. samt 5 a kap. 6 § 2 mom.,

av dem 1 kap. 21 § 2 mom. sådant det lyder i lag 693/1997 och 1 kap. 22 § 3 mom. samt 5 a kap. 6 § 2 mom. sådana de lyder i lag 646/2003, som följer:

1 kap.

21 §

Gripande, anhållande och häktning

Utsättande av tid för väckande av åtal

15 §

Närvaro vid handläggning av häktningsyrkande

Den som begärts häktad och som är anhållen skall höras personligen med anledning av häktningsyrkandet. Om domstolen anser att det är lämpligt, kan den som begärts häktad höras utan att han eller hon är närvarande i rättssalen med anlitande av videokonferens eller någon annan lämplig teknisk dataöverföring där de som deltar i behandlingen har sådan kontakt att de kan både höra och se varandra. Om domstolen anser att det är nödvändigt skall den som begärts häktad hämtas till domstolen. Den som begärts häktad skall ges tillfälle att anlita ett biträde när yrkandet behandlas.

Om den tid som har satts ut för väckande av åtal visar sig vara för kort, kan domstolen på begäran som inom denna tid har framställts av åklagaren förlänga tiden. Den häktade och dennes biträde skall ges tillfälle att bli hörda med anledning av begäran. Den häktade skall höras personligen om han eller hon vill det. Om domstolen anser att det är lämpligt kan den häktade höras utan att han eller hon är närvarande i rättssalen med anlitande av videokonferens eller någon annan lämplig teknisk dataöverföring där de som deltar i behandlingen har sådan kontakt att de kan både höra och se varandra. Om domstolen anser att det är nödvändigt skall den häktade hämtas till domstolen.

22 §

Ny behandling av ett häktningsärende

Den häktade och dennes biträde samt den anhållningsberättigade tjänstemannen skall ges tillfälle att bli hörda när häktningsärendet behandlas på nytt, om inte den häktade eller den anhållningsberättigade tjänstemannen meddelar att detta inte är nödvändigt. Den häktade skall höras personligen om han eller hon vill det eller om det annars är skäl att höra den häktade för att saken skall kunna utredas. Om domstolen anser att det är lämpligt kan den häktade höras utan att han eller hon är närvarande i rättssalen med anlitande av videokonferens eller någon annan lämplig teknisk dataöverföring där de som deltar i behandlingen har sådan kontakt att de kan både höra och se varandra. Om domstolen anser att det är nödvändigt skall den häktade hämtas till domstolen.

5 a kap.

Teleavlyssning, teleövervakning och teknisk observation

6 §

Handläggning av tillståndsärenden i domstol

Ett yrkande som har framställts av en anhållningsberättigad tjänsteman skall utan dröjsmål tas upp till behandling i domstol i närvaro av tjänstemannen eller en av denne förordnad tjänsteman. Behandlingen kan också ske med anlitande av videokonferens eller någon annan lämplig teknisk dataöverföring där de som deltar i behandlingen har sådan kontakt att de kan både höra och se varandra. Ärendet avgörs utan att den misstänkte eller innehavaren av teleanslutningen, teleadressen eller teleterminalutrustningen eller av det utrymme som skall avlyssnas eller övervakas hörs. När ett ärende som avses i 3 § 2 mom. behandlas, skall dock innehavaren av teleanslutningen eller teleadressen ges tillfälle att bli hörd, om inte skäl som har samband med utredningen talar emot det.

Denna lag träder i kraft den

20 .

Lag**om ändring av 17 § i tingsrättslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i tingsrättslagen av den 28 juni 1993 (581/1993) 17 § 1 mom., sådant det lyder i lag 774/2002, som följer:

17 §

Lagmannen kan förordna

1) den som tjänstgjort som notarie i två månader att i tingsrättens kansli handlägga och avgöra

a) inskrivningsärenden som avses i 5 kap. 1 § i jordabalken (540/1995),

b) ansökningsärenden,

c) mål som avses i 5 kap. 3 och 14 § i rättegångsbalken, samt

2) den som tjänstgjort som notarie i fyra månader att i enkla tvistemål som gäller fordringar träffa sådana avgöranden som avses i 5 kap. 27 a § i rättegångsbalken samt att fungera som ordförande i tingsrätten

a) vid sammanträden med en domare i ansökningsärenden,

b) vid sammanträden med en domare i brottmål och i ärenden som gäller förvandlingsstraff för böter, dock inte vid behandling av häktning- och reseförbudsärenden enligt tvångsmedelslagen (450/1987),

c) vid muntlig förberedelse och vid huvudförhandling med en domare i enkla tvistemål som gäller fordringar, och

d) vid sådant skriftligt förfarande som avses i 5 a kap. i lagen om rättegång i brottmål (689/1997); härvid kan dock inte strängare straff än böter dömas ut.

— — — — —
Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag

om ändring av 1 § i lagen om verkställighet av böter

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen av den 9 augusti 2002 om verkställighet av böter (672/2002) 1 § 1 mom., sådant det lyder delvis ändrat i lag 1206/2005, som följer:

1 §

Lagens tillämpningsområde

I den ordning som föreskrivs i denna lag verkställs följande påföljder:

1) böter som bestämts som dagsböter enligt 2 a kap. 3 § 1 mom. i strafflagen (39/1889) samt vite, samfundsbot, ordningsbot och disciplinbot (böter),

2) avgift som avses i 44 § 2 mom. och 45 b § i militära disciplinlagen (331/1983),

3) förverkandepåföljd som avser egendom eller ett penningbelopp,

4) staten tilldömd ersättning som grundar sig på ett brott,

5) staten tilldömd ersättning i andra ärenden och mål än brottmål, om allmänna åklagaren uppträtt i dem på tjänstens vägnar,

6) staten tilldömd ersättning som grundar sig på en sådan ersättning för kostnader i samband med en rättegång som betalats av statens medel,

7) en på statens regressrätt enligt 31 § i brotts-skadelagen (1204/2005) grundad fordran på den som ansvarar för en skada och en fordran som staten har på ersättningstagaren enligt beslut om återkrav som avses i 42 § 2 mom. i nämnda lag,

8) rättegångsbot som avses i 14 kap. 7 § i rättegångsbalken.

— — — — —
Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag

om ändring av 3 § i militära rättegångslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i militära rättegångslagen av den 25 mars 1983 (326/1983) 3 § 1 mom., sådant det lyder i lag 375/1990, som följer:

3 §

När en tingsrätt som avses i 1 § 2 mom. behandlar ett militärt rättegångsärende skall rätten bestå av ordföranden och två militära ledamöter. Ordförande är en lagman eller en tingsdomare enligt vad som bestäms i tingsrättens arbetsordning. Ärenden behandlas i denna sammansättning även vid ett sådant skriftligt förfarande som

avses i 5 a kap. i lagen om rättegång i brottmål (689/1997). När en domstol behandlar ärenden som gäller disciplinbesvär är den domför även med ordföranden ensam.

— — — — —
—————

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 22 februari 2006